

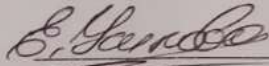
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВ

«ПОГОДЖЕНО»

В.О. Директор навчально-наукового інституту
економіки та управління

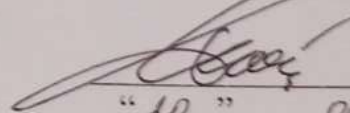
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

О.М. Усикова

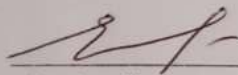
“ 19 ” 06 2019 р.

Д.В. Бабенко

“ 10 ” 06 2019 р.

Декан факультету менеджменту

О.В. Шибаніна

“ 18 ” 06 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

для здобувачів третього освітньо-наукового рівня 2-о року
очної (денної) форми навчання
на 2019-2020 навчальний рік

Освітній ступінь – Доктор філософії

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Миколаїв
2019

Робоча програма розроблена на основі освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, розробленою проектною групою факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету.

Розробник програми: д-р екон. наук, професор О.І. Котикова, Миколаївський національний аграрний університет.

Програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємств МНАУ протокол № 11 від 04 06 2019 року.

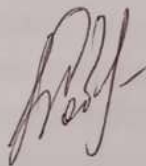
Завідуюча кафедрою
д-р екон. наук, професор

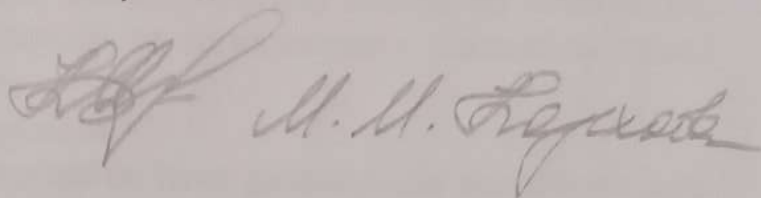
О.І. Котикова

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту МНАУ протокол № 10 від 06 06 2019 року.

Голова науково-методичної комісії
к-т екон. наук,

Г.В. Коваленко

1. Анотація

Останніми десятиліттями моніторинг та оцінювання набули широкого визнання й сьогодні є традиційним інструментом управлінської діяльності в багатьох країнах світу. Залежно від сфери застосування моніторинг набуває різних тлумачень і різною мірою застосовується. Сьогодні моніторинг та оцінювання використовують для визначення результативності й ефективності стратегій, програм і проектів, офіційними розробниками та виконавцями яких є органи державної влади та місцевого самоврядування різних рівнів.

В Україні запровадження сучасних підходів до оцінювання урядових програм поки що нова й не поширена управлінська практика. Попри те, що існує достатній і доступний масив теоретичних розробок західних і вітчизняних фахівців у цій сфері, бракує практичних посібників для використання в повсякденній управлінській діяльності. Така потреба, зокрема, є в сфері моніторингу й оцінювання програм регіонального розвитку, де впродовж останніх років органи влади національного та обласного рівнів схвалили цілу низку програмних документів.

Дисципліна «Моніторинг соціально-економічних процесів» дає відповідь на ряд запитань щодо здійснення моніторингу та оцінювання стратегій, програм чи проектів. Вона пояснює, чому регулярний та систематичний моніторинг, так само, як і періодичне та глибоке оцінювання, необхідні, оскільки можуть допомогти керівникові досягти максимального позитивного впливу на цільову групу чи ціле суспільство шляхом прийняття обґрунтованих і своєчасних рішень щодо спрямування ресурсів тощо. Дисципліна дає знання як планувати, здійснювати, а також інтегрувати моніторинг та оцінювання у діяльність щодо реалізації стратегії, програми чи проекту.

Annotation

In recent decades, monitoring and evaluation have gained widespread recognition and is today a traditional management tool in many countries around the world. Depending on the scope of the application, monitoring acquires different interpretations and is applied to a different extent. Today, monitoring and evaluation are used to determine the effectiveness and efficiency of strategies, programs and projects, the official developers and executors of which are public authorities and local governments at different levels.

In Ukraine, the introduction of modern approaches to the evaluation of government programs is a new and widespread management practice. Although there is a sufficient and accessible array of theoretical developments by Western and domestic specialists in this field, there is a lack of practical manuals for use in day-to-day management. Such a need, in particular, is in the area of monitoring and evaluation of regional development programs, where in recent years national and regional authorities have endorsed a number of programming documents.

The course "Monitoring Socio-Economic Processes" answers a number of questions about monitoring and evaluating strategies, programs or projects. It explains why regular and systematic monitoring, as well as periodic and in-depth evaluation, are needed as they can help the leader achieve maximum positive impact on the target group or the entire society by making informed and timely decisions

about resource orientation and more. The discipline provides knowledge on how to plan, implement, and integrate monitoring and evaluation into strategy, program or project implementation activities.

2. Опис навчальної дисципліни

Моніторинг соціально-економічних процесів

Галузь знань – **05 – Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **051 "Економіка"**

Освітній ступінь **Доктор філософії**

Нормативна (або вибіркова) **Вибіркова**

Семестр **IV**

Кількість кредитів ECTS **4,0**

Кількість модулів **1**

Кількість змістовних модулів **3**

Загальна кількість годин **120**

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції **18**

Практичні (лабораторні, семінарські) заняття **18**

Консультації **18**

Самостійна робота **66**

Форма підсумкова контрольного заходу **залік**

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: дослідження закономірностей розвитку економічних об'єктів за різних умов та визначення можливих їх станів у майбутньому, засвоєння змісту основних понять, категорій та термінів моніторингу соціально-економічних процесів, вивчення сутності основних законів, закономірностей та функцій термінів моніторингу соціально-економічних процесів; визначення його принципів, розкриття методів, форми та механізмів управління різними соціальними явищами й процесами в сучасному суспільстві на макро- і мікрорівнях

Завдання дисципліни: поглиблене вивчення моніторингу різних соціально-економічних процесів за допомогою застосування сучасного апарата економіко-математичного моделювання, що дозволяє проводити аналіз і прогнозування складних явищ при розробці стратегій соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання різних рівнів; вміння користуватись основними методами моніторингу соціально-економічних процесів; систематизації основних категорій та принципів моніторингу соціально-економічних процесів.

Предмет дисципліни: сукупність методів і моделей моніторингу соціально-економічних процесів та розробки прогнозів їх розвитку та стану.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на матеріалах нормативних дисциплін магістерського рівня освіти.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач повинен

Знати:

- ролі та місце моніторингових досліджень у процесі розвитку і вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень у різних сферах життя сучасного суспільства;

- основні терміни, поняття та категорії теорії моніторингу соціально-економічних процесів;

- предмет, об'єкти та об'єкти моніторингу соціально-економічних процесів, його принципи і методи, функції;

- сучасні технології та підходи до визначення ефективності управлінських рішень у різних сферах життя сучасного суспільства.

Вміти:

- використовувати теоретичні засади моніторингу різних соціально-економічних процесів в практичній діяльності;

- застосовувати методи та технології моніторингу у сфері управління організаціями;

- організувати взаємодію між складовими системних соціально-економічних процесів;

- розрізняти загальне та специфічне у використанні статистичних, соціологічних, психологічних та інших методів у системі моніторингових досліджень;

- комплексно використовувати всі визначені методи у плануванні та організації діяльності підприємств, установ, організацій різних рівнів та різних сферах життя сучасного суспільства.

Курс забезпечує набуття загальних та спеціальних компетентностей, які студент буде здатен продемонструвати після опанування програми дисципліни (програмовані результати):

Загальні компетентності	Спеціальні компетентності	Програмовані результати навчання
<ul style="list-style-type: none"> - здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження; - здатність до 	<ul style="list-style-type: none"> - здатність формувати науковий світогляд у сфері економіки; - здатність до формулювання наукових задач та розробки стратегій їх розв'язання з можливістю інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу; - здатність обирати 	<ul style="list-style-type: none"> - самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження; - здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз; - демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших;

<p>пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;</p> <p>- здатність працювати автономно та відповідати за навчання інших.</p>	<p>методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження;</p> <p>- здатність до виконання наукових досліджень у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем;</p> <p>- здатність до науково-педагогічної діяльності.</p>	<p>- формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері економіки;</p> <p>- самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу;</p> <p>- обирати методи для проведення досліджень у сфері економіки, що забезпечують досягнення поставленої мети;</p> <p>- виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем;</p> <p>- застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.</p>
---	---	---

4. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Змістовний модуль		Теми		Обсяги годин				
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПР	СР	К	Разом
1	Теоретичні основи соціального моніторингу	1	Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації	1	1	4	1	7
		2	Об'єкти соціального моніторингу	1	1	4	1	7
		3	Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів	1	1	4	1	7
		4	Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів	1	1	4	1	7
		5	Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів	1	1	4	1	7
		6	Організація і проведення моніторингового дослідження	1	1	4	1	7
Всього за модуль				6	6	24	6	42
2	Особливості процесу моніторингу за видами	1	Статистичний моніторинг	1	1	4	1	7
		2	Соціологічний моніторинг	1	1	4	1	7
		3	Політико-правовий моніторинг	1	1	4	1	7
		4	Управлінський моніторинг	1	1	4	1	7
		5	Галузеві моніторинги	1	1	4	1	7
		6	Соціальний моніторинг	1	1	4	1	7
Всього за модуль				6	6	24	6	42
3	Оцінювання процесу моніторингу	1	Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів	2	2	6	2	12
		2	Методологічні основи соціально-економічного прогнозування	2	2	6	2	12
		3	Оцінювання якості прогнозів	2	2	6	2	12
Всього за модуль				6	6	18	6	36
Всього годин по навчальній дисципліні				18	18	66	18	120

6. Зміст навчальної дисципліни

6.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістовного модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Теоретичні основи соціального моніторингу	42	1,4	35,0
Особливості процесу моніторингу за видами	42	1,4	35,0
Оцінювання процесу моніторингу	36	1,2	30,0
Всього	120	4,0	100,0

6.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістовного модуля	Кількість годин	Термін виконання
Теоретичні основи соціального моніторингу	42	Відповідно до семестрового навчального плану
Особливості процесу моніторингу за видами	42	
Оцінювання процесу моніторингу	36	
Всього	120	x

6.3. Перелік та короткий зміст лекцій

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО МОНІТОРИНГУ

Тема 1. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації

Тема 1. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації

Соціальний моніторинг як форма лонгітюдного наукового дослідження. Соціальний моніторинг як систематична форма діагностики соціальних процесів і соціальних проблем і консультування щодо їх вирішення. Соціальний моніторинг як інформаційно-аналітична основа організаційного, інституційного контролю в процесі прийняття управлінських рішень. Моніторинг макро-, мезо- та мікросоціальних процесів. Моніторинг технологічних процесів. Моніторинг природних процесів. Моніторинг екологічних процесів. Основні форми соціального моніторингу: статистичний, соціологічний, соціально-психологічний, психологічний, медичний, педагогічний. Наукові принципи соціальних моніторингових досліджень: достовірність, адекватність інформації, її систематизація та узагальнення; дотримання логіки побудови наукових висновків; пошук і визначення сталих та змінних якостей об'єкта; виявлення зв'язків між причиною та наслідками; моделювання явищ і процесів, що вивчаються; поєднання теоретичного та емпіричного аналізу, фундаментального та прикладного рівнів дослідження; принципи репрезентативності, верифікації, систематичності та лонгітюдності; використання порівняльного аналізу; використання математико-статистичних процедур обробки та інтерпретації отриманої інформації; формулювання висновків та рекомендацій, що мають

теоретичне та практичне значення. Технології соціальних моніторингових досліджень як операції збору, обробки й аналізу інформації про суспільні процеси та явища. Пізнавальна, прогностична, соціоінженерна, інформаційно-аналітична, аксіологічна функції соціальних досліджень.

Тема 2. Об'єкти соціального моніторингу

Соціальні процеси, соціальні проблеми як об'єкт моніторингу — періодичної діагностики на основі системи визначених індикаторів. Політичні, управлінські, економічні, культурні, педагогічно-виховні, мас-медійні, інформаційні, ідеологічні процеси суспільного розвитку як об'єкт соціальних досліджень моніторингового характеру. Моніторинг соціального самопочуття. Моніторинг дотримання прав людини. Моніторинг гендерних проблем. Соціальний моніторинг у процесі розвитку і вдосконалення соціальної політики сучасного суспільства. Науковий та управлінсько-організаційний моніторинг у соціальній сфері: загальне та специфічне в підході до різних груп населення як об'єктів соціальної роботи.

Тема 3. Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів

Суб'єкт соціального моніторингу як професійний виконавець організації та проведення пролонгованого дослідження соціальних процесів і проблем. Інституціональні, групові та індивідуальні суб'єкти проведення соціальних моніторингових досліджень. Державні установи, соціальні служби, громадські приватні організації як суб'єкти соціального моніторингу у сфері соціальної політики та соціальної роботи. Провідні наукові центри й організації соціальних моніторингових досліджень в Україні. Провідні наукові центри й організації соціальних моніторингових досліджень за кордоном.

Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів

Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз. Діалектико-конфліктний підхід. Історико-генетичний аналіз. Соціально-психологічні підходи (гуманітарно-особистісний). Психоаналітичні та психіатричні підходи. Синергетичний підхід. Космопланетарний та інформоенергетичний підходи.

Тема 5. Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів

Кількісні технології соціальних досліджень (статистичні, соціологічні). Якісні технології соціальних досліджень (соціологічні, соціально-психологічні, психологічні та ін.). Комплексні та інтегративні технології соціальних досліджень (комплексна соціальна експертиза, комплексні локальні та регіональні моніторингові дослідження, методика швидкої оцінки проблем мікросоціуму, метод “проблемного колеса” та ін.). Альтернативні технології соціальних моніторингових досліджень (секретні, парапсихологічні тощо).

Тема 6. Організація і проведення моніторингового дослідження

Структура програми. Проблема та актуальність її дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Теоретична, емпірична та операціональна інтерпретація. Методи дослідження. Етапи проведення дослідження. Створення бази даних моніторингового дослідження. Поповнення бази даних протягом дослідження. Побудова

динамічних рядів — об'єднання попередніх результатів дослідження з новими даними. Періодичні звіти про результати дослідження.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ МОНІТОРИНГУ ЗА ВИДАМИ

Тема 1. Статистичний моніторинг

Статистичне спостереження, групування абсолютних даних, обробка даних. Абсолютні та відносні показники статистичної інформації. Динамічні ряди як результат статистичного моніторингу. Інформаційно-комп'ютерні та програмні технології збору, обробки та збереження статистичної інформації. Виміри соціальних змінних і методи їх аналізу (вибірковий, кореляційний, факторний, багатовимірний шкаловий, кластерний). Обробка соціальної інформації за допомогою комп'ютерної техніки та графічне зображення її результатів. Державна та галузева статистика і статистична звітність.

Тема 2. Соціологічний моніторинг

Опитування як соціологічна технологія соціальних моніторингових досліджень. Спостереження як метод соціальних досліджень: зміст, класифікація, специфіка, переваги та недоліки. Періодичне вивчення та аналіз документів у системі соціальних досліджень. Експертні оцінки як форми соціальної експертизи і технологія соціальних моніторингових досліджень. Якісні методи соціологічних моніторингових досліджень: глибинне інтерв'ю, біографічний метод, кейс-стаді, етнографічні дослідження.

Тема 3. Політико-правовий моніторинг

Моніторингові дослідження політичних настроїв, політичних орієнтацій та ідеалів. Електоральні моніторингові дослідження. Експертні політологічні дослідження. Правовий моніторинг (масовий та експертний). Правова експертиза законодавчих документів. Статистико-кримінальний моніторинг. Статистичний і соціологічний моніторинги роботи законодавчих і виконавчих органів державної влади.

Тема 4. Управлінський моніторинг

Управлінський моніторинг як інформаційно-аналітичний процес. Управлінський моніторинг як алгоритм прийняття управлінських рішень “планування – організація – контроль – планування”. Управлінський моніторинг стану зовнішнього та внутрішнього середовищ організації. Відомча статистика як рівень і форма управлінського моніторингу. Систематичний облік людських (кадрових), матеріально-технічних, фінансових та інформаційних ресурсів. Систематичний контроль за якістю результатів роботи організації (товарів, продуктів, послуг тощо). Маркетингові дослідження, маркетинговий аналіз, маркетинговий аудит як інтегрована форма управлінського моніторингу. Соціологічні та соціально-психологічні технології в системі управлінського моніторингу соціально-економічної ефективності організаційного розвитку.

Тема 5. Галузеві моніторинги

Екологічний моніторинг. Радіаційний моніторинг. Санітарно-гігієнічний моніторинг. Транспортний моніторинг. Житлово-комунальний моніторинг. Моніторинг у системі засобів комунікації (пошта, телефон, мобільний зв'язок,

Інтернет) та інформації (телебачення, радіо, преса). Освітній моніторинг. Медичний моніторинг. Спортивний моніторинг.

Тема 6. Соціальний моніторинг

Статистичні, соціологічні, соціально-психологічні, медико-діагностичні та інші технології інформаційно-аналітичного забезпечення соціальної роботи. Державний, громадський та приватний компоненти системи соціальної роботи сучасного суспільства як суб'єкти та об'єкти соціального моніторингу. Індекс людського розвитку як комплексний індикатор стану суспільства. Інтегральний індекс соціального самопочуття. Індекс соціальної толерантності. Моніторинг захисту прав людини: національний, регіональний та локальний рівні. Моніторинг соціальної диференціації (рівня прибутку, якості життя, бідності), демографічних і соціальних факторів її прояву. Моніторинг професійної зайнятості та безробіття. Медико-санітарний та екологічний моніторинг як основа соціального захисту здоров'я людей. Моніторинг ефективності соціальної роботи (роботи різних соціальних служб) як результатів реалізації соціальної політики. Моніторинг морально-етичних, професійних якостей працівників соціальних служб.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 ОЦІНЮВАННЯ ПРОЦЕСУ МОНІТОРИНГУ

Тема 1. Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів

Розвиток інформаційно-комп'ютерного забезпечення моніторингових досліджень. Професійна підготовка фахівців для моніторингових соціальних досліджень. Глобалізація та локалізація як тенденції розвитку соціально-моніторингових досліджень. Розвиток інтегративних і спеціальних моніторингових досліджень соціальних процесів. Створення високоєфективних інформаційних мереж соціального моніторингу стану і проблем соціального розвитку. Розробка і провадження перспективних інтегрованих показників соціального розвитку. Бази даних, знань та інформаційно-аналітичні карти як основа розвитку соціально-моніторингових досліджень і забезпечення адресної, високоякісної соціально-гуманітарної допомоги.

Тема 2. Методологічні основи соціально-економічного прогнозування

Сутність методології. Використання економічних законів. Принципи прогнозування і планування. Концепція економічного прогнозування та планування.

Тема 3. Оцінювання якості прогнозів

Формування системи управління процесом оцінювання. Розроблення плану здійснення оцінювання. Проведення оцінювання. Складання звіту за результатами оцінювання.

6.4. Перелік та план практичних занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів. Семінарські заняття проводяться в

аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти виступи, активність дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію. Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з даної навчальної дисципліни.

Перелік тем практичних та семінарських занять

Назва модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
Модуль 1. Теоретичні основи соціального моніторингу	6	х
1. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації	1	Презентація (нормативно-правові документи)
2. Об'єкти соціального моніторингу	1	Презентація (аналіз і оцінка державної програми)
3. Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів	1	Презентація (аналіз і оцінка державної програми)
4. Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів	1	Презентація (методика проведення моніторингу)
5. Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів	1	Презентація (нормативно-правові документи)
6. Організація і проведення моніторингового дослідження	1	Презентація (нормативно-правові документи)
Модуль 2. Особливості процесу моніторингу за видами	6	х
1. Статистичний моніторинг	1	Презентація (дерево цілей)
2. Соціологічний моніторинг	1	Презентація (результати опитування)
3. Політико-правовий моніторинг	1	Презентація (досягнення цілей)
4. Управлінський моніторинг	1	Презентація (нормативно-правові документи)
5. Галузеві моніторинги	1	Презентація (Цілі сталого розвитку)
6. Соціальний моніторинг	1	Презентація (звіт про соціально-економічне становище району)
Модуль 3. Оцінювання процесу моніторингу	6	х
1. Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів	2	Індивідуальна робота
2. Методологічні основи соціально-економічного прогнозування	2	Презентація (звіту про досягнення завдань ЦСР)
3. Оцінювання якості прогнозів	2	Презентація (звіт за результатами самооцінювання)
Разом по дисципліні	18	х

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного

застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – розробка мультимедійної презентації за результатами проведеного дослідження, звіту, опитування та ін.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь, навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми викладачем та обговорювання її за участю здобувачів вищої освіти, презентація результатів дослідження, їх обговорення та оцінку.

6.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Самостійна робота є важливим елементом опанування здобувачем вищої освіти матеріалів навчальної дисципліни. На цей вид навчального процесу виділено 55% загального часу на дисципліну.

Самостійна робота здобувача вищої освіти включає: опрацювання теоретичних основ матеріалу, викладеного у лекціях, рекомендованої літератури; ґрунтовна підготовка до семінарських занять; науково-дослідницька робота, участь у наукових студентських конференціях, семінарах та ін.; аналіз наукових публікацій з теми дослідження; аналіз статистичних і фактичних матеріалів за заданою темою, проведення розрахунків, складання схем і побудова моделей на основі статистичних матеріалів; проведення соціологічних, маркетингових та інших статистичних досліджень у позааудиторний час; написання звіту за заданою проблематикою; бібліографічний огляд літератури за проблематикою дослідження аспіранта; розробка мультимедійної презентації; оформлення карт, таблиць і схем; контрольна самостійна перевірка здобувачем вищої освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Обсяги і напрями самостійної роботи визначаються відповідними темами лекцій і семінарських занять. Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота здобувачів вищої освіти з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з проблем дослідження.

Окремим завданням самостійної роботи здобувачів вищої освіти є підготовка індивідуального завдання.

Індивідуальне завдання виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом викладача на протязі вивчення дисципліни. Мета – надати здобувачу вищої освіти можливість проявити здібності до дослідницької роботи, використовуючи знання, одержані в процесі оволодіння навчальним матеріалом з дисципліни.

Перелік тем до самостійного вивчення

<i>Назва модуля/тема</i>	<i>Обсяг годин</i>	<i>Завдання</i>
Модуль 1. Теоретичні основи соціального моніторингу	24	x
7. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації	4	Опрацювання нормативно-правових документів
8. Об'єкти соціального моніторингу	4	Аналіз і оцінка впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на об'єкт (індивід і сім'я, общини, організації і групи)
9. Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів	4	Аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на сфери (політичну, соціальну, культурну, економічну)
10. Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів	4	Методика проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики
11. Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів	4	Опрацювання нормативно-правових документів
12. Організація і проведення моніторингового дослідження	4	Опрацювання нормативно-правових документів
Модуль 2. Особливості процесу моніторингу за видами	24	x
7. Статистичний моніторинг	4	Побудувати дерево цілей соціально-економічної політики розвитку сільської місцевості для трьох стратегічних цілей: соціальне забезпечення, економічне зростання та екологічний розвиток
8. Соціологічний моніторинг	4	Розробити анкету (за темою наукового дослідження), провести опитування цільової аудиторії та дати інтерпретацію результатів
9. Політико-правовий моніторинг	4	Дати характеристику досягнення цілей (з обов'язковим наданням статистичної інформації по досягненню ключових показників) однієї з програм (за вибором студента) розвитку держави за: вектором розвитку; вектором відповідальності; вектором безпеки; вектором гордості
10. Управлінський моніторинг	4	Опрацювання нормативно-правових документів
11. Галузеві моніторинги	4	Цілі сталого розвитку 2016-2030 та Цілі сталого розвитку – Україна (завдання, індикатори та цільові значення)

Назва модуля/тема	Обсяг годин	Завдання
12. Соціальний моніторинг	4	Підготовка звіту про соціально-економічне становище району (за вибором здобувача) за результатами моніторингу соціально-економічного розвитку району за 2018 рік (за всіма напрямками)
Модуль 3. Оцінювання процесу моніторингу	18	х
4. Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів	6	Індивідуальна робота
5. Методологічні основи соціально-економічного прогнозування	6	Підготовка звіту про досягнення завдань ЦСР та рівень індикаторів регіону (за вибором здобувача) за результатами моніторингу за 2018 рік (за ЦСР1 та ЦСР2)
6. Оцінювання якості прогнозів	6	Складання звіту за результатами самооцінювання
Разом по дисципліні	66	х

Перелік тем індивідуальних завдань

1. Моніторинг соціально-економічного розвитку Вінницької області.
2. Моніторинг соціально-економічного розвитку Волинської області.
3. Моніторинг соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області.
4. Моніторинг соціально-економічного розвитку Донецької області.
5. Моніторинг соціально-економічного розвитку Житомирської області.
6. Моніторинг соціально-економічного розвитку Закарпатської області.
7. Моніторинг соціально-економічного розвитку Запорізької області.
8. Моніторинг соціально-економічного розвитку Івано-Франківської області.
9. Моніторинг соціально-економічного розвитку Київської області.
10. Моніторинг соціально-економічного розвитку Кіровоградської області.
11. Моніторинг соціально-економічного розвитку Луганської області.
12. Моніторинг соціально-економічного розвитку Львівської області.
13. Моніторинг соціально-економічного розвитку Миколаївської області.
14. Моніторинг соціально-економічного розвитку Одеської області.
15. Моніторинг соціально-економічного розвитку Полтавської області.
16. Моніторинг соціально-економічного розвитку Рівненської області.
17. Моніторинг соціально-економічного розвитку Сумської області.
18. Моніторинг соціально-економічного розвитку Тернопільської області.
19. Моніторинг соціально-економічного розвитку Харківської області.
20. Моніторинг соціально-економічного розвитку Херсонської області.
21. Моніторинг соціально-економічного розвитку Хмельницької області.

22. Моніторинг соціально-економічного розвитку Черкаської області.
23. Моніторинг соціально-економічного розвитку Чернівецької області.
24. Моніторинг соціально-економічного розвитку Чернігівської області.

6.6 Питання для проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для проміжного контролю знань

Модуль 1

1. Соціальний моніторинг: визначення змісту та форми.
2. Наукові принципи організації.
3. Соціальний моніторинг як систематична форма діагностики соціальних процесів і соціальних проблем і консультування щодо їх вирішення.
4. Соціальний моніторинг як інформаційно-аналітична основа організаційного, інституційного контролю в процесі прийняття управлінських рішень.
5. Моніторинг макро-, мезо- та мікросоціальних процесів.
6. Моніторинг природних, екологічних і технологічних процесів.
7. Основні форми соціального моніторингу: статистичний, соціологічний, соціально-психологічний, психологічний, медичний, педагогічний.
8. Технології соціальних моніторингових досліджень як операції збирання, обробки й аналізу інформації про суспільні процеси та явища.
9. Пізнавальна, прогностична, соціоінженерна, інформаційно-аналітична, аксіологічна функції соціальних досліджень.
10. Соціальні процеси, соціальні проблеми як об'єкт моніторингу — періодичної діагностики на основі системи визначених індикаторів.
11. Політичні, управлінські, економічні, культурні, педагогічно-виховні, мас-медійні, інформаційні, ідеологічні процеси суспільного розвитку як об'єкт соціальних досліджень моніторингового характеру.
12. Моніторинг соціального самопочуття.
13. Моніторинг дотримання прав людини.
14. Моніторинг проблем гендерного розвитку.
15. Суб'єкт соціального моніторингу як професійний виконавець організації та проведення пролонгованого дослідження соціальних процесів і проблем.
16. Інституціональні, групові та індивідуальні суб'єкти проведення соціальних моніторингових досліджень.
17. Провідні наукові центри й організації моніторингових соціальних досліджень в Україні.

18. Провідні наукові центри й організації моніторингових соціальних досліджень за кордоном.

19. Програма організації та проведення моніторингових соціальних досліджень.

20. Створення й організація функціонування бази даних моніторингового дослідження.

21. Побудова динамічних рядів — об'єднання попередніх результатів моніторингового дослідження з новими даними.

22. Періодичні звіти про результати дослідження.

Модуль 2

1. Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.

2. Діалектико-конфліктний підхід як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.

3. Історико-генетичний аналіз як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.

4. Соціально-психологічні, психоаналітичні та психіатричні підходи як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.

5. Синергетичний, космопланетарний та інформоенергетичний підходи як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.

6. Кількісні технології соціальних досліджень (статистичні, соціологічні).

7. Якісні технології соціальних досліджень (соціологічні, соціально-психологічні, психологічні та ін.).

8. Комплексні та інтегративні технології соціальних досліджень.

9. Альтернативні технології соціальних моніторингових досліджень.

10. Статистичне спостереження, групування абсолютних даних, обробка даних.

11. Абсолютні та відносні показники статистичної інформації.

12. Динамічні ряди як результат статистичного моніторингу.

13. Інформаційно-комп'ютерні та програмні технології збору, обробки та збереження статистичної інформації.

14. Виміри соціальних змінних і методи їх аналізу (вибірковий, кореляційний, факторний, багатовимірний шкаловий, кластерний).

15. Обробка соціальної інформації за допомогою комп'ютерної техніки та графічне зображення її результатів.

16. Державна та галузева статистична звітність.

17. Опитування як соціологічна технологія соціальних моніторингових досліджень.

18. Спостереження як метод соціальних досліджень: зміст, класифікація, специфіка, переваги та недоліки.
19. Періодичне вивчення та аналіз документів у системі соціальних досліджень.
20. Експертні оцінки як форми соціальної експертизи і технологія соціальних моніторингових досліджень.
21. Якісні методи соціологічних моніторингових досліджень: глибинне інтерв'ю, біографічний метод, кейс-стаді, етнографічні дослідження.
22. Групове тестування і соціометрія як технології дослідження проблем малих соціальних груп.
23. Фокус-група як метод групового інтерв'ю та спеціалізована технологія соціальних моніторингових досліджень.
24. Метод глибинного інтерв'ю як якісна технологія соціальних досліджень.
25. Біографічний метод у системі соціальних досліджень.
26. Психологічне тестування як метод соціальних досліджень.
27. Моніторингові дослідження політичних настроїв, політичних орієнтацій та ідеалів.
28. Електоральні моніторингові дослідження.
29. Експертні політологічні дослідження.
30. Правовий моніторинг (масовий та експертний).
31. Правова експертиза законодавчих документів.
32. Статистико-кримінальний моніторинг.
33. Статистичний і соціологічний моніторинги роботи законодавчих і виконавчих органів державної влади.
34. Управлінський моніторинг як інформаційно-аналітичний процес.
35. Управлінський моніторинг як алгоритм прийняття управлінських рішень “планування – організація – контроль – планування”.
36. Управлінський моніторинг стану зовнішнього та внутрішнього середовища організації.
37. Відомча статистика як рівень і форма управлінського моніторингу.
38. Систематичний облік людських (кадрових), матеріально-технічних, фінансових та інформаційних ресурсів.
39. Систематичний контроль за якістю результатів роботи організації (товарів, продуктів, послуг тощо).
40. Маркетингові дослідження, маркетинговий аналіз, маркетинговий аудит як інтегрована форма управлінського моніторингу.

41. Соціологічні та соціально-психологічні технології в системі управлінського моніторингу соціально-економічної ефективності організаційного розвитку.

42. Екологічний моніторинг.

43. Радіаційний моніторинг.

44. Санітарно-гігієнічний моніторинг.

45. Транспортний моніторинг.

46. Житлово-комунальний моніторинг.

47. Моніторинг у системі засобів комунікації (пошта, телефон, мобільний зв'язок, Інтернет) та інформації (телебачення, радіо, преса).

48. Освітній моніторинг.

49. Спортивний моніторинг (залучення людей до спортивно-оздоровчих занять).

50. Статистичні, соціологічні, соціально-психологічні, медико-діагностичні та інші технології інформаційно-аналітичного забезпечення соціальної роботи.

51. Державний, громадський і приватний компоненти системи соціальної роботи сучасного суспільства як суб'єкти та об'єкти соціального моніторингу.

52. Індекс людського розвитку як комплексний індикатор стану суспільства.

53. Інтегральний індекс соціального самопочуття. Індекс соціальної толерантності.

54. Моніторинг захисту прав людини: національний, регіональний і локальний рівні.

55. Моніторинг соціальної диференціації (рівня прибутку, якості життя, бідності), демографічних і соціальних факторів її прояву.

56. Моніторинг професійної зайнятості та безробіття.

57. Медико-санітарний та екологічний моніторинг як основа соціального захисту здоров'я людей.

58. Моніторинг ефективності соціальної роботи (роботи різних соціальних служб) як результатів реалізації соціальної політики. Моніторинг морально-етичних, професійних якостей працівників соціальних служб.

Модуль 3

1. Досягнення і перспективи використання технологій соціального моніторингу.

2. Розвиток інформаційно-комп'ютерного забезпечення моніторингових досліджень.

3. Професійна підготовка фахівців для моніторингових соціальних досліджень.

4. Глобалізація та локалізація як тенденції розвитку соціально-моніторингових досліджень.

5. Розвиток інтегративних і спеціальних моніторингових досліджень соціальних процесів.

6. Створення високоефективних інформаційних мереж соціального моніторингу стану і проблем соціального розвитку.

7. Розробка і впровадження перспективних інтегрованих показників соціального розвитку.

8. Бази даних, бази знань та інформаційно-аналітичні карти як основа розвитку соціально-моніторингових досліджень та забезпечення адресної, високоякісної соціально-гуманітарної допомоги.

9. Сутність методології.

10. Використання економічних законів.

11. Принципи прогнозування і планування.

12. Концепція економічного прогнозування та планування.

13. Формування системи управління процесом оцінювання.

14. Розроблення плану здійснення оцінювання.

15. Проведення оцінювання.

16. Складання звіту за результатами оцінювання.

Перелік питань для підсумкового контролю знань

1. Соціальний моніторинг: визначення змісту та форми.

2. Соціальний моніторинг як систематична форма діагностики соціальних процесів і соціальних проблем і консультування щодо їх вирішення.

3. Соціальний моніторинг як інформаційно-аналітична основа організаційного, інституційного контролю в процесі прийняття управлінських рішень.

4. Моніторинг макро-, мезо- та мікросоціальних процесів.

5. Основні форми соціального моніторингу: статистичний, соціологічний, соціально-психологічний, психологічний, медичний, педагогічний.

6. Технології соціальних моніторингових досліджень як операції збору, обробки й аналізу інформації про суспільні процеси та явища.

7. Пізнавальна, прогностична, соціоінженерна, інформаційно-аналітична, аксиологічна функції соціальних досліджень.

8. Соціальні процеси, соціальні проблеми як об'єкт моніторингу — періодичної діагностики на основі системи визначених індикаторів.

9. Інституціональні, групові та індивідуальні суб'єкти проведення соціальних моніторингових досліджень.

10. Програма організації та проведення моніторингових соціальних досліджень.

11. Створення та організація функціонування бази даних моніторингового дослідження.

12. Побудова динамічних рядів — об'єднання попередніх результатів моніторингового дослідження з новими даними.

13. Кількісні, якісні та комплексні технології соціальних досліджень.

14. Державна та галузева статистична звітність.

15. Опитування як соціологічна технологія соціальних моніторингових досліджень.

16. Експертні оцінки як форми соціальної експертизи і технологія соціальних моніторингових досліджень.

17. Якісні методи соціологічних моніторингових досліджень: глибинне інтерв'ю, біографічний метод, кейс-стаді, етнографічні дослідження.

18. Фокус-група як метод групового інтерв'ю та спеціалізована технологія соціальних моніторингових досліджень.

19. Метод глибинного інтерв'ю як якісна технологія соціальних досліджень.

20. Біографічний метод у системі соціальних досліджень.

21. Психологічне тестування як метод соціальних досліджень.

22. Правовий моніторинг (масовий та експертний).

23. Правова експертиза законодавчих документів.

24. Статистико-кримінальний моніторинг.

25. Статистичні, соціологічні, соціально-психологічні та інші технології інформаційно-аналітичного забезпечення соціальної роботи.

26. Моніторинг соціальної диференціації (рівня прибутку, якості життя, бідності), демографічних і соціальних факторів її прояву.

27. Моніторинг професійної зайнятості та безробіття.

28. Медико-санітарний та екологічний моніторинг як основа соціального захисту здоров'я людей.

29. Моніторинг ефективності соціальної роботи (роботи різних соціальних служб) як результатів реалізації соціальної політики.

30. Створення високоефективних інформаційних мереж соціального моніторингу стану і проблем соціального розвитку.

31. Сутність методології.

32. Використання економічних законів.

33. Принципи прогнозування і планування.

34. Концепція економічного прогнозування та планування.

35. Формування системи управління процесом оцінювання.

36. Розроблення плану здійснення оцінювання.
37. Проведення оцінювання.
38. Складання звіту за результатами оцінювання.

9. Форма підсумкового контролю та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється під час поточного і підсумкового контролю вмінь та навичок здобувачів вищої освіти і враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання знань здобувачів вищої освіти може проводитись кількома методами:

1. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час семінарських і практичних занять.
2. Виконання індивідуального завдання.
3. Виконання завдань самостійної роботи: підготовка звітів; побудова дерева цілей; розробка анкети та опитування; аналіз і оцінка ЦСР та державних програм.
4. Залік.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою;
- 4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, при виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності індивідуального завдання здобувач вищої освіти або його відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага приділяється також якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

При оцінюванні результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти увага приділяється освоєнню програмного матеріалу. Це дає можливість викладачеві впливати на хід самостійної роботи здобувачів вищої освіти й визначити необхідність і напрями вдосконалення освітнього процесу.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

№ п/п	Форма контролю	Контроль протягом семестру	Максимальна / мінімальна кількість балів
1. Нормативно-правове забезпечення		5	10 / 5
1.1	Концепція сталого розвитку населених пунктів	1	2 / 1
1.2	Стратегія сталого розвитку Україна-2020	1	2 / 1
1.3	ЗУ «Про засади державної регіональної політики»	1	2 / 1
1.4	ЗУ «Про інформацію»	1	2 / 1
1.5	ЗУ «Про Національну програму інформатизації»	1	2 / 1
2. Теоретична підготовка		2	9 / 6
2.1	Цілі сталого розвитку 2016-2030	1	3 / 2
2.2	Цілі сталого розвитку – Україна (завдання, індикатори та цільові значення)	1	3 / 2
2.3	Методика проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики		3 / 2
3. Практична підготовка		3	69 / 44
3.1	Підготовка звіту про соціально-економічне становище району (за вибором здобувача) за результатами моніторингу соціально-економічного розвитку району за 2018 рік (за всіма напрямками)	1	9/6
3.2	Підготовка звіту про досягнення завдань ЦСР та рівень індикаторів регіону (за вибором здобувача) за результатами моніторингу за 2018 рік (за ЦСР1 та ЦСР2)	1	9/6
3.3	Побудувати дерево цілей соціально-економічної політики розвитку сільської місцевості для трьох стратегічних цілей: соціальне забезпечення, економічне зростання та екологічний розвиток	1	8/5
3.4	Розробити анкету (за темою наукового дослідження), провести опитування цільової аудиторії та дати інтерпретацію результатів	1	16/9
3.5	Дати характеристику досягнення цілей (з обов'язковим наданням статистичної інформації по досягненню ключових показників) однієї з програм (за вибором студента) розвитку держави за: вектором розвитку; вектором відповідальності; вектором безпеки; вектором гордості	1	9/6
3.6	Провести аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на сфери (політичну, соціальну, культурну, економічну)	1	9/6
3.7	Провести аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на об'єкт (індивід і сім'я, община, організації і групи)	1	9/6
4. Індивідуальне завдання		1	12 / 5
Усього (балів)		x	100 / 60

Заключний контроль знань здійснюється шляхом складання заліку в усній формі. До заліку допускається студент, який виконав індивідуальну роботу з дисципліни.

Критерії оцінки відповідей на питання, що виносяться на залік, наступні:

- «зараховано» – студент дав правильні і вичерпні відповіді на поставлені теоретичні питання, в яких він показав усебічне системне знання програмного матеріалу, чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами;

- «не зараховано» – студент дав неправильні відповіді, в яких він продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату або взагалі ніякої відповіді не дав.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Рекомендована література

7.1 Базова

1. Галіцин В.К. Системи моніторингу: Монографія. — К.: КНЕУ, 2000. — 231 с.

2. Котикова О.І. Державне регулювання економіки та економічна політика : методичні рекомендації та завдання для практичних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальностей 073 «Менеджмент» та 074 «Публічне управління та адміністрування». – Миколаїв : Видавництво МНАУ, 2016. — 115 с.

3. Котикова О.І. Державне регулювання економіки та економічна політика : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти зі спеціальностей 073 «Менеджмент» та 074 «Публічне управління та адміністрування». – Миколаїв : Видавництво МНАУ, 2016. — 138 с.

4. Котикова О.І. Електронний навчальний курс на платформі Moodle. Структурований та комплектний навчально-методичний матеріал з дисципліни.
URL: <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=1418>

5. Котикова О.І. Статистика : навчальний посібник / О.І. Котикова, О.А. Христенко, А.С. Кравченко, Г.В. Коваленко. – Миколаїв : Видавництво МНАУ, 2016. — 159 с.

6. Морозов А.О., Косолапов В.Л. Інформаційно-аналітичні технології підтримки прийняття рішень на основі регіонального соціально-економічного моніторингу. — К.: Наукова думка. 2002. — 229 с.
7. Присенко Г. В., Равікович Є. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 378 с.
8. Саричева Л.В. Комп'ютерний еколого-соціально-економічний моніторинг регіонів: Математичне забезпечення. — Дніпр: НГУ, 2003. — 222 с.
9. Саричева Л.В. Комп'ютерний еколого-соціально-економічний моніторинг регіонів: Геоінформаційне забезпечення. — Дніпр.: НГУ, 2003. — 174 с.
10. Шобанін В.С. Державне регулювання економіки : навчальний посібник / В.С. Шобанін, О.І. Котикова. – Миколаїв : Видавництво МНАУ, 2013. — 252 с.
11. Шевчук П.І. Соціальна політика. – Львів: Світ, 2004. – 400 с.

7.2 Допоміжна

1. Балакірева О.М. Кияни про соціально-економічну ситуацію в місті, життя в столиці та електоральні очікування (результати соціологічного моніторингу громадської думки) / О.М. Балакірева, Д.А. Дмитрук // Український соціум. - 2012. - № 1. - С. 201-218.
2. Белай С. В. Підхід до моніторингу показників рівня життя населення для попередження виникнення кризових ситуацій соціально-економічного походження / С.В. Белай, В.Е. Лісіцин, В.В. Мацюк // Честь і закон. - 2014. - № 2. - С. 13-19.
3. Белай С.В. Дослідження механізмів моніторингу загроз національній безпеці України соціально-економічного характеру / С.В. Белай // Університетські наукові записки. - 2013. - № 4. - С. 481-488.
4. Белай С.В. Удосконалення державного механізму підготовки фахівців з моніторингу та врегулювання кризових явищ соціально-економічного характеру / С.В. Белай // Теорія та практика державного управління. - 2015. - Вип. 1. - С. 177-184.
5. Бірюков Д.С. Розвиток систем моніторингу соціально-економічного стану малих міст і селищ України / Д. С. Бірюков, В. А. Заславський // Системи обробки інформації. - 2010. - Вип. 9. - С. 221-225.
6. Бодненко Д.М., Жильцов О.Б., Лещинський О.Л., Мазур Н.П. Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник. / Д.М. Бодненко, О.Б. Жильцов, О.Л. Лещинський, Н.П. Мазур — К : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. — 276 с
7. Бріль М.С. Моніторинг макроекономічних показників на основі дослідження їх нестаціонарної динаміки в контексті реалізації стратегії сталого соціально-економічного розвитку держави / М.С. Бріль // Проблеми економіки. - 2016. - № 1. - С. 264-273.
8. Валентюк І.В. Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження технологій моніторингу й контролю в процеси соціально-економічного розвитку регіонів / І. В. Валентюк // Інвестиції: практика та досвід. - 2009. - №

23. - С. 70-73.

9. Вербець В.В. Методика організації та проведення соціологічного дослідження: Навчально-методичний посібник. – Березно. – 2008. – 231 с.

10. Вишняк О.І. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. – К. : Інститут соціології НАН України, 2000. – 220 с.

11. Гендер в деталях. URL: <https://genderindetail.org.ua/>

12. Головний центр спеціального контролю. Моніторинг радіаційної обстановки. URL: <https://gcsk.gov.ua/radionuklidnij-monitoring/>

13. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : наук. доп. / авт. кол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін та ін. ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка, д-ра політ. наук, проф. К. О. Ващенко, д-ра соц. наук, проф. Ю. П. Сурміна (кер. проекту). - К. : НАДУ, 2012. - 72 с.

14. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

15. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/68>

16. Дук В.А. Моніторинг соціально-економічної ситуації у сфері фізичної культури й спорту / В. А. Дук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - 2012. - № 4. - С. 16-19.

17. Жадан О.В. Організаційно-економічне забезпечення загальнодержавної системи моніторингу функціонування соціально-трудова відносин / О. В. Жадан // Теорія та практика державного управління. - 2012. - Вип. 3. - С. 229-236.

18. Інститут соціології НАН України. URL: <http://i-soc.com.ua/>

19. Карий О.І. Моніторинг соціально-економічного розвитку самоврядної територіальної громади в процесі реалізації стратегічного плану її розвитку / О.І. Карий, Р.М. Вороніна, Н.О. Маргіта // Регіональна економіка. - 2015. - № 2. - С. 14-21.

20. Кривошеїн В.В. Електоральна соціологія. URL: [http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/2feef12ede50fc339d6f2e014e3b7c30Elektor al'na-sociologiya-\(Krivoshchein-V.V.\).pdf](http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/2feef12ede50fc339d6f2e014e3b7c30Elektor%20al%27na-sociologiya-(Krivoshchein-V.V.).pdf)

21. Ксьонжик І.В. Теоретичні основи моніторингу соціально-економічної діяльності суб'єктів аграрного господарювання / І.В. Ксьонжик // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки. - 2013. - № 4. - С. 76-81.

22. Кулик А.В. Регіональний соціально-економічний моніторинг: проблеми та основні теоретико-методологічні засади / А.В. Кулик // Економіка та держава. - 2008. - № 7. - С. 15-18.

23. Лісун Я. В. Моніторинг соціальної відповідальності бізнесу як основа сталого розвитку економіки / Я. В. Лісун // Науковий вісник Полісся. - 2015. - Вип. 1. - С. 22-28.

24. Маркова Є. Формування системи оцінювання та моніторингу соціально-економічної ефективності діяльності підприємств рибної галузі / Є. Маркова // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2016. - № 1. - С. 125-135.

25. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

"Моделювання соціально-економічних процесів: регіональні та галузеві аспекти" / За ред. – Богдана Юрійовича Кишакевича. – Дрогобич : Видавничий відділ, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. – 252 с

26. Міністерство енергетики та захисту довкілля. Екологічний моніторинг довкілля. URL: <https://menr.gov.ua/content/ekologichniy-monitoring-dovkillya.html>

27. Міністерство охорони здоров'я України. Санітарно-гігієнічний моніторинг. URL: <http://www.zakarpatses.gov.ua/monitoring>

28. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/>

29. Міністерство Юстиції України. Правова експертиза та державна реєстрація нормативно-правових актів: органи юстиції на сторожі прав людини і громадянина. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_32083

30. Моделювання соціально-економічного розвитку територій : наук.-метод. розробка / [С. М. Ромашко, І. З. Саврас, Р. Г. Селівестов, Р. В. Юринець]. – К. : НАДУ, 2013. – 44 с.

31. Морозов О.О. Сучасні інформаційні технології в сучасній системі моніторингу соціально-економічного розвитку регіону [Електронний ресурс] / О. О. Морозов. // Економіка. Управління. Інновації. - 2010. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_1_17

32. Національна Академія Наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

33. НІСД "Електоральні системи: показники ефективності та варіанти для України". Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/politika/elektoralni-sistemi-pokazniki-efektivnosti-ta-varianti-dlya-ukraini>

34. ОБСЄ. Моніторинг дотримання прав людини: Кроки до успіху. URL: <https://www.osce.org/uk/odihr/312771>

35. Осипов С. В. Маркетинговий аудит розвитку інновацій, виробництва та споживання в системі управлінського обліку підприємств / С. В. Осипов // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2010. - Вип. 7(2). - С. 426-431.

36. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : Монографія / За ред. Ляшенко О.І. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 160 с.

37. Освіта.UA Моніторинг освіти. URL: <http://osvita.ua/school/manage/monitoring/>

38. Освіта.UA. Основні та допоміжні функції соціології. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12451/>

39. Оцінювання як функція управління. URL: <https://osvita.ua/school/method/1339/>

40. Пацай Б.Д. Моніторинг соціально-економічних процесів для прийняття управлінських рішень із використанням великих даних / Б. Д. Пацай, Л. Л. Філіпова // Економічний вісник університету. - 2015. - Вип. 26(1). - С. 80-86.

41. Польська Л. Система індикаторів як інструмент моніторингу соціально-економічного розвитку міста / Л. Польська // Актуальні проблеми державного

управління. - 2012. - Вип. 3. - С. 106-110.

42. Полянська А.С. Концепції та моделі розвитку соціально-економічних систем: методичні вказівки для вивчення дисципліни. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. – 32 с.

43. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління: Моногр. - Т.: Видво АСТОН, 2007. - 400 с.

44. Пурський О.І. Врахування особливостей регіонального розвитку в інформаційній системі соціально-економічного моніторингу / О.І. Пурський, І.О. Мороз, К.Р. Гринченко // Системи обробки інформації. - 2012. - Вип. 3(1). - С. 104-106.

45. Пурський О.І. Оптимізація регіональної політики розвитку шляхом впровадження системи поточного соціально-економічного моніторингу / О.І. Пурський, І.О. Мороз // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2012. - Вип. 31(1). - С. 50-56.

46. Пурський О.І. Основні положення організації моніторингу соціально-економічного розвитку регіону на основі інформаційних технологій / О.І. Пурський, І.О. Мороз // Економіка. Фінанси. Право. - 2013. - № 8. - С. 11-14.

47. Пурський О.І. Соціально-економічний моніторинг як фактор стабільного і збалансованого розвитку регіону / О.І. Пурський, І.О. Мороз, О.І. Моїсеєнко // Бізнес Інформ. - 2012. - № 6. - С. 39-41.

48. Регіональний людський розвиток: Статистичний збірник. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/09/zb_rlr2016_pdf.pdf

49. Родіонов О.В. Соціальний моніторинг у системі управління соціально-економічним розвитком регіону / О.В. Родіонов, А. В. Черкасов, О.В. Родіонов // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2010. - № 5(1). - С. 20-22.

50. Роскладка А.А. Експертна система моніторингу, діагностики та контролю процесів діяльності невиробничих соціально-економічних систем / А.А. Роскладка // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. - 2012. - № 1. - С. 138-144.

51. Савченко В.Ф. Методичне забезпечення моніторингу річної програми соціально-економічного розвитку на регіональному рівні / В.Ф. Савченко // Чернігівський науковий часопис Чернігівського державного інституту економіки і управління. Сер. 1 : Економіка і управління. - 2011. - № 1. - С. 30-36.

52. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. URL: <http://wdc.org.ua/uk>

53. Скрипниченко М.І. Багаторівнева система моніторингу розвитку підприємства за показниками ефективності соціально-економічних систем / М.І. Скрипниченко, А.О. Абдрахманова // Університетські наукові записки. - 2012. - № 2. - С. 217-222.

54. Собко О. Моніторинг інтелектуального капіталу підприємства: соціально-економічна доцільність і дієвість запровадження / О. Собко // Вісник

Тернопільського національного економічного університету. - 2014. - Вип. 2. - С. 28-39.

55. Сорока М.П. Система моніторингу і прогнозування соціально-економічного розвитку регіону / М.П. Сорока // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. - 2012. - Вип. 2. - С. 346-354.

56. Сотник І.М. Теоретичні засади соціо-еколоого-економічного моніторингу ресурсозберігаючих процесів території / І.М. Сотник // Mechanism of Economic Regulation. - 2012. - № 2. - С. 66-73.

57. Соціологічна асоціація України. URL: <http://sau.in.ua/>

58. Спостереження в соціології: різновиди, сфери застосування. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12300/>

59. Стеценко С.П. Теоретичні аспекти дослідження економічної безпеки регіону на основі соціально-економічного моніторингу / С.П. Стеценко // Інвестиції: практика та досвід. - 2013. - № 23. - С. 121-123.

60. Структурно-функціональний аналіз та моделювання розвитку економіки: монографія / Галіцин В. К, Суслов О. П., Галіцина О. В., Самченко Н. К. — К.: КНЕУ, 2013. — 377 с.

61. Тарнавський Ю.А. Інформаційний супровід еколоого-економічного моніторингу в соціальних мережах / Ю.А. Тарнавський, Л.О. Левченко, П.М. Маначин // Управління розвитком складних систем. - 2014. - Вип. 20(1). - С. 138-142.

62. Україна: демократичне урядування у секторі безпеки. Моніторинг захисту прав людини. URL: <https://ukrainesecuritysector.com/uk/topic/%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC-%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B8/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2-%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8/>

63. Управління діяльністю соціальних служб: метод. посібник [авт. кол. : Н. Гусак, Н. Кабаченко, В. Назарук, К. Савчук, О. Савчук, Л. Скоропада, Л. Чорній] / упорядн.-заг. ред. О. Іванова, Н. Гусак ; ПРООН в Україні, Проект «Підтримка реформи соціального сектору в Україні». – К. : К.І.С., 2013. – 178 с.

64. Футало Ю.Р. Моніторинг соціально-економічних індикаторів ефективності інтеграційних процесів / Ю.Р. Футало // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. - 2017. - Вип. 1. - С. 56-60.

65. Центр «Соціальний моніторинг». URL: <https://smc.org.ua/>

66. Швиденко М.З. Оцінка та вибір програмного забезпечення для створення атоматизованої системи моніторингу соціально-економічного розвитку АПК України / М.З. Швиденко, М.В. Мокрієв // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2011. - Вип. 83. - С. 14-22.

67. Шиндеровська І.Ю. Механізм моніторингової оцінки соціально-економічного розвитку регіонів (на прикладі АР Криму) / І.Ю. Шиндеровська

// Економіка і регіон. - 2011. - № 2. - С. 101-107.

68. Штефанич Д., Братко О., Дячун О., Лагоцька Н., Окрепкий Р. Маркетинговий аналіз / За ред. доктора економічних наук, професора Д.А. Штефанича. – Тернопіль: Економічна думка, 2011, 267 с.

69. Якубів В.М. Теоретичний і прикладний аспекти моніторингу соціально-економічних процесів розвитку регіону / В.М. Якубів, Н.М. Попадинець, Ю.В. Максимів // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2017. - Вип. 13(1). - С. 176-184.

70. Ярошенко І.В. Аналіз існуючих методичних підходів до формування системи моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів в Україні та країнах світу / І.В. Ярошенко, І.Б. Семигуліна // Бізнес Інформ. - 2015. - № 4. - С. 62-67.

71. Ярошенко І.В. Методичні підходи щодо створення та забезпечення функціонування системи моніторингу та оцінки соціально-економічного розвитку регіонів в Україні / І.В. Ярошенко, І.Б. Семигуліна // Проблеми економіки. - 2015. - № 1. - С. 180-186.

72. ITU-D and the BDT. URL: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/links/nso.aspx>

73. UNDP. Індекс людського розвитку України. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/pressreleases/2017/human-development-indices--where-does-ukraine-rank--.html>

74. USE. Індекс соціальної згуртованості і примирення ООН для східної України. Толерантність та соціально відповідальна громадянська позиція. URL: https://use.scoreforpeace.org/files/publication/pub_file/16/Tolerant%2520AndSociallyResponsibleCitizenship_UKR.pdf

8. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

2. Департамент статистики міжнародної організації праці (ILO) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ilo.org/stat/lang--en/index.htm>

3. Європейська економічна комісія ООН [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.unece.org/info/ece-homepage.html>

4. Євростат [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

5. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>

6. Конференція європейських статистиків [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.unece.org/info/ece-homepage.html>

7. МВФ, Спеціальний стандарт поширення даних (DSBB) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://dsbb.imf.org/>

8. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.cisstat.com/>

9. Міжнародна асоціація офіційної статистики (IAOS) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.iaos-isi.org/>
10. Міжнародний інститут статистики (ISI) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.isi-web.org/>
11. Накопичення та обробка інформації [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.tsaa.org.ua/View_2/Pages/Electros/MVZ/tema3.htm
12. Науково-методичні праці Котикової О.І. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7/simple-search?filterquery=%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C+%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0+%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0&filtername=author&filtertype>equals>
13. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.oecd.org/sdd/>
14. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.fao.org/economic/ess/en/>
15. Світовий банк [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.worldbank.org/>
16. Світовий центр даних [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://wdc.org.ua/uk/node/175067>
17. Статистична база даних Всесвітньої торгівельної організації (WTO) [Електронний ресурс] — Режим доступу : https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statis_e.htm
18. Статистична база даних Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.imf.org/en/Data>
19. Статистична база даних Міжнародного енергетичного агентства (IEA) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.iea.org/stats/index.asp>
20. Статистична база даних Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.unwto.org/statistics>
21. Статистичний відділ ООН [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://unstats.un.org/home/>
22. Статистичні служби країн світу [Електронний ресурс] — Режим доступу : https://unstats.un.org/home/nso_sites/
23. Scientific methods (English). Sci-Tech Encyclopedia: McGraw-Hill Encyclopedia of Science and Technology, 5th edition [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.answers.com/topic/scientific-method>
24. Scientific methods (English). The American Heritage Dictionary of the English Language, 4th edition [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.answers.com/topic/scientific-method>

Розробник:

доктор екон. наук, професор
О.І. Котикова